

Warszawa, 6 lutego 2026 r.
KRASP/34/2026Szanowny Pan
Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo nr SPS-III.020.17.3.2026 z 21 stycznia 2026 roku, uprzejmie informuję, że Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich postuluje wprowadzenie zmian w rządowym projekcie ustawy o wygaszeniu rozwiązań wynikających z ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz o zmianie niektórych innych ustaw zgodnie z opinią Komisji ds. Współpracy Międzynarodowej KRASP (w załączeniu opinia Komisji).

Z wyrazami szacunku

prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska
Przewodnicząca KRASP

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. ...SPS-III.020.17.13.2026

Data wpływu ...13.II.26v.....

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Biuro KRASP

Uniwersytet Warszawski
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
biuro@krasp.org.pl | www.krasp.org.pl

Przewodnicząca KRASP

prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska
Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (UAM)
president@krasp.org.pl

Gliwice, 2.02.2026 r.

BAR.101.2.2026

Jej Magnificencja
prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska
Rektor Uniwersytetu im. Adama
Mickiewicza w Poznaniu
Przewodnicząca KRASP

Szanowna Pani Przewodnicząca – Jej Magnificencjo,

W imieniu Komisji ds. Współpracy Międzynarodowej KRASP poniżej przedstawiam opinię w sprawie rządowego projektu ustawy o wygaszeniu rozwiązań wynikających z ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Stanowisko Komisji odnosi się w szczególności do skutków projektowanych zmian dla szkolnictwa wyższego i nauki, w tym dla studentów, doktorantów oraz pracowników uczelni i instytucji naukowych – obywateli Ukrainy przebywających w Polsce.

- Uwagi ogólne

Komisja wskazuje, że projekt ustawy ma charakter systemowy i zmierza do stopniowego zakończenia obowiązywania nadzwyczajnych regulacji przewidzianych w tzw. specustawie ukraińskiej, przy jednoczesnym objęciu obywateli Ukrainy zasadami ogólnymi prawa cudzoziemców. Komisja rozumie potrzebę porządkowania systemu prawnego oraz dążenie do zapewnienia równego traktowania cudzoziemców.

Jednocześnie Komisja zwraca uwagę, że przy ocenie projektowanych rozwiązań konieczne jest uwzględnienie ram prawa Unii Europejskiej, w szczególności mechanizmu ochrony czasowej, który – zgodnie z decyzją Rady UE – został przedłużony do dnia 4 marca 2027 r. Oznacza to, że część uprawnień przysługujących obywatelom Ukrainy wynika bezpośrednio z prawa UE, a nie wyłącznie z regulacji krajowych, co powinno znaleźć jednoznaczne odzwierciedlenie zarówno w przepisach krajowych, jak i w praktyce ich stosowania.

- Charakter i skutki projektowanych zmian

Projekt ustawy zakłada m.in. rezygnację z szeregu szczególnych uprawnień przysługujących obywatelom Ukrainy na podstawie specustawy oraz przejście na rozwiązania systemowe przewidziane dla cudzoziemców. Z perspektywy szkolnictwa wyższego i nauki oznacza to konieczność ponownego ukształtowania zasad pobytu, pracy, dostępu do świadczeń oraz wsparcia socjalnego dla znacznej grupy osób, które od kilku lat funkcjonują w polskich uczelniach i instytucjach naukowych.

Komisja zwraca uwagę, że skutki projektowanych zmian nie będą jednolite. Inna będzie sytuacja osób korzystających wyłącznie z ochrony czasowej, inna tych, którzy uzyskali już zezwolenia pobytowe na podstawie przepisów ogólnych, a jeszcze inna osób pozostających w toku postępowań administracyjnych. Zróżnicowanie to wymaga precyzyjnych i czytelnych rozwiązań przejściowych.

- Studenci i doktoranci – dostęp do kształcenia i świadczeń

Komisja przypomina, że na mocy specustawy obywatele Ukrainy studiujący w Polsce mieli zapewniony dostęp do świadczeń pomocy materialnej na zasadach zbliżonych do obywateli polskich, w tym do stypendium socjalnego, stypendium dla osób z niepełnosprawnościami oraz zapomóg. Rozwiązanie to miało kluczowe znaczenie dla możliwości kontynuowania kształcenia przez osoby dotknięte skutkami wojny.

Projekt ustawy wygaszającej nie zawiera jednoznacznych przepisów przesądzających o utrzymaniu tych uprawnień. W ocenie Komisji brak takiego doprecyzowania może prowadzić do pogorszenia sytuacji materialnej studentów i doktorantów z Ukrainy, a w konsekwencji do rezygnacji z dalszego kształcenia, co byłoby niekorzystne zarówno dla samych studentów, jak i dla procesu umiędzynarodowienia polskich uczelni.

- Pracownicy uczelni i instytucji naukowych

W odniesieniu do pracowników akademickich Komisja zwraca uwagę na ryzyko naruszenia ciągłości zatrudnienia oraz realizacji projektów badawczych. Przewlekłość postępowań pobytowych lub niejednoznaczne przepisy przejściowe mogą skutkować okresami niepewności co do legalności pobytu i pracy, co w przypadku projektów finansowanych ze środków zewnętrznych może prowadzić do poważnych konsekwencji organizacyjnych i finansowych.

Komisja podkreśla, że stabilność kadry naukowej jest jednym z kluczowych warunków rozwoju szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce.

- Ubezpieczenia zdrowotne i mobilność akademicka

Specustawa zapewniała obywatelom Ukrainy automatyczny dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Wygaszenie tych rozwiązań oznacza konieczność korzystania z systemowych tytułów ubezpieczeniowych, co w szczególny sposób będzie miało wpływ na studentów i doktorantów niepozostających w stosunku pracy.

Komisja zwraca również uwagę na kwestię mobilności akademickiej. Utrzymanie zasady utraty ochrony czasowej w przypadku pobytu poza terytorium Polski przekraczającego 30 dni nie uwzględnia specyfiki działalności naukowej i dydaktycznej, w ramach której wyjazdy konferencyjne, staże czy mobilności projektowe są standardowym elementem kariery akademickiej.

Biorąc pod uwagę całokształt projektowanych zmian, Komisja postuluje w szczególności:

- wprowadzenie jednoznacznych i wystarczająco długich przepisów przejściowych, zapewniających ciągłość legalnego pobytu i korzystania z przysługujących uprawnień;
- uwzględnienie specyfiki mobilności akademickiej studentów, doktorantów oraz pracowników uczelni i instytucji naukowych, w szczególności w odniesieniu do wyjazdów związanych z realizacją procesu kształcenia, badań naukowych oraz współpracy międzynarodowej;
- prowadzenie skoordynowanych działań informacyjnych skierowanych zarówno do uczelni, jak i do obywateli Ukrainy, mających na celu zapewnienie jednolitej i rzetelnej wiedzy o zasadach stosowania nowych przepisów.

Komisja deklaruje gotowość do dalszej współpracy w celu wypracowania rozwiązań, które z jednej strony pozwolą na porządkowanie systemu prawnego, z drugiej zaś zabezpieczą interesy szkolnictwa wyższego i nauki.

Z poważaniem

prof. Marek Pawełczyk